סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא: ⓑ קוצרין מפני הנטיעות ומפני בית האבל ומפני בית המדרש: מאי טעמא? °קצירכם אמר רחמנא ולא קציר מצוה א] : ולא יעשה כריכות ב] אבל מניחן צבתים: מאי טעמא? דכמה דאפשר לא טרחינן: מצות העומר להביא מן הקמה: תנו רבנן °ואם תקריב מנחת בכורים מה תלמוד לומר לפי שמצות העומר להביא מן הקמה, מנין שאם לא מצא מן הקמה יביא מן העומרין? תלמוד לומר "תקריב" דבר אחר תקריב לפי שמצוה להביא מן הלח ומנין שאם לא מצא מן הלח יביא מן היבש? תלמוד לומר "תקריב" דבר אחר תקריב לפי שמצותו לקצור בלילה, מנין שאם נקצר ביום כשר ג] (ת"ל תקריב) ודוחה את השבת ת"ל תקריב תקריב כל שהוא תקריב מ"מ תקריב ואפילו בשבת תקריב ואפילו בטומאה: ד] נקצר ביום כשר: והתנן *כל הלילה כשר לקצירת העומר ולהקטיר חלבים ואברים, זה הכלל דבר שמצותו ביום כשר כל היום, דבר שמצותו בלילה כשר כל הלילה, קתני לילה דומיא דיום מה דיום בלילה לא אף דלילה ביום נמי לא: אמר רבה לא קשיא הא רבי והא ר' אלעזר בר' שמעון *דתניא היה עומד ומקריב מנחת העומר ונטמאת ה] אם יש אחרת אומר לו הבא אחרת תחתיה, ואם לאו אומר לו הוי פקח ושתוק דברי רבי, ר' אלעזר בר' שמעון אומר בין כך ובין כך אומר לו הוי פקח ושתוק שכל העומר שנקצר שלא במצותו פסול. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן ר' אלעזר בר' שמעון בשיטת רבי עקיבא רבו של אביו אמרה *דתנן כלל אמר ר' עקיבא כל מלאכה שאפשר לו לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת וסבר לה כרבי ישמעאל דאמר קצירת העומר מצוה *דתנן רבי ישמעאל אומר ו] מה חריש רשות אף קציר רשות יצא קציר העומר שהיא מצוה. ואי סלקא דעתך נקצר שלא במצותו כשר, אמאי דחי שבת? נקצריה מערב שבת. אלא מדדחי שבת שמע מינה נקצר שלא במצותו פסול. ורבי לאו תלמידיה דר"ש הוא? והתניא אמר רבי *כשהיינו למדין תורה אצל רבי שמעון בתקוע היינו מעלין לו שמן ואלונטית מחצר לגג ומגג לקרפיף ומקרפיף לקרפיף אחר עד שאנו מגיעין למעיין שאנו רוחצין בו. סבר לה כאידך דרבי שמעון *) דתניא אמר ר' שמעון בא וראה כמה חביבה מצוה בשעתה שהרי הקטר חלבים ואברים כשרים כל הלילה ולא היה ממתין להן עד שתחשך ורבי

*) תוספתא דערכין פ"ב [פסחים סח: קב: קדושין לג. ע"ש חולין כה: ע"ש]

רש"י

ר"מ סבר לה כר"ע בחדא בלא הביא שלים ופליג עליה ח] בהביא שלים: פ"ט. אלבל ובית המדרש קאי דנטיעה נפקא לן כדלעיל ממקום שאי אתה מביא אתה קוצר [א] ומבית האבל אין מביאין עומר [כדאמרינן] בפ' כל קרבנות (לקמן דף פג.) ללישנא דפרישית לעיל ט] משום כלאים מהדר אף אגמישום: תורה אור

קצירכם. דאמית קצירכם (ויקרא כג) לקצירכם אתה א' דאמית ולא לקציר מצוה: תפ' פ"ל. והא כתיב בסיפיה דקרא תקריב י] מנחת בכוריך: מן הקמה. דכתיב תרמש בקמה: מן הלח. דכתיב כרמל: בלילה. כדאמרן בריש פירקין או אתה מונה התמימות אלא א"כ אתחלת מתחיל מבערב: כל שהוא. אף מן העמרים: פ"ש. אף מן הרחוק מירושלים: ולהקטיר חלבים. של שמתאכל מן המזבח מחזיר כל הלילה: [ג] שמצותו יא] כל היום. כגון יב] שחיטה וזריקת דמים דכתיב (ויקרא ז) ביום צותו את בני ישראל וגו': מה דיום בלילה לא. דקדשים שנשחטו בלילה פסולין דאמר במסכת מגילה (דף כ.) ולא היא כשרה כרי אלו מיעוטין פרס יג] לכשחיטה בלילה פסולה כו' (א) בפרק יוצא דופן (שם): [ג] אם יש אחרת. אפילו במדבר יד] מביאין אחרת שהביה וקוצרין וטוחנין אותה ביום טו] שלא יאמרו מותר להקריב מנחה שמא ואפי' דיחיד: שנקצר שלא במצותו פסול. טז] (הלכך) ומצוה קצירה בלילה ולא ביום הלכך הא דתני לעיל נקצר ביום כשר רבי היא והא דתני פסול רבי אלעזר ברבי שמעון: יז] [רבו של אביו]. ר"ש תלמידו של ר"ע כדאמר ביבמות בפרק הבא על יבמתו (דף סב:) והיה העולם שמם עד שבא ר"ע שני כו': כלל א"ר"ע. במילה קא מיירי בפרק רבי אליעזר דמילה: וסבר לה. ר' אלעזר כר' ישמעאל דאמר קציר העומר מצוה ודוחה שבת: ואי ס"ד נקצר שלא כמצותו כשר אמאי דוחה שבת. הא סבירא יח] לן כר"ע דכל שאפשר לעשותה מע"ש אינה דוחה שבת אלא מדדחי שבת ש"מ נקצר שלא כמצותו פסול ומצותו לא הויא אלא במוצאי י"ט וגבי לילה נמי מצותו בלילה ולא ביום: ורבי לאו תלמידיה דר"ש הוא. בתמיה ואמאי לא שמיע ליה יט] [ד] מדר"ש דסבר לה כר"ע דכל שאפשר מע"ש לא דחיא שבת: היינו מעלין לו כו'. ורבי שמעון לטעמיה דאמר בעירובין (דף פט.) אחד גגות ואחד חצירות רשות אחת להן לכלים ששבתו בתוך: אלונטית. בגד להסתפג בו: סבר לה כאידך דר"ש. דאמר חביבה מצוה בשעתה הלכך אף על גב דאפשר מע"ש עבדי לה בשעתה ודחיא שבת וגבי מילה דאמר כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אינה דוחה שבת כגון הבאת אזמל דאין לה זמן קבוע: אברים ופדרים כשרין כל הלילה ולא היה ממתין. לאברי תמידין ומוספין דשבת עד שתחשך כ] אלמא דחינן שבת משום חביבה מצוה בשעתה:

תוספות

סבר לה כוותיה בחדא. בהה"ג הוה מצי לשנויי לעיל דאמר [ס] בשיטת ר"מ אלא ניחא ליה לאוקמי כר"ע רביה ואיכא השתא שלשה שיטות: קצירכם ולא קציר מצוה. בפרק כל שעה (פסחים דף כג.) דריש קצירכם שלכם יהא ואידך קצירכם דכל ישראל:

מסורת הש"ס

כריכות. פירש בקונט' אגודות ולי אפשר לומר כן כדמוכח פרק אלו מציאות (בבא מציעא דף כב:): מנין שאם נקצר ביום כשר ודוחה את השבת. לרבי אליעזר דאמר כל (דאי) [דאפי'] אפשר לעשות מערב שבת דוחה את השבת ניחא אבל לר' עקיבא לא יסבר אע"ג דמצותו בלילה כיון דדיעבד ביום כשר וצריך לומר דוחה את השבת לאו אקצירה קאי אלא אהקרבה והא דלקמן דדריש ליה ממועדי ה' שהכתוב קבע מועד אחד לכולן והכא מייתי לה מתקריב לאו דוקא דהא טומאה נפקא לן לקמן ממועדי ה' והכא מייתי לה מתקריב: אף דלילה ביום לא. ע"כ ביום שלמחרת קאמר דאי ביום שלפניו הרי הקטר חלבים כג] דכשרים ביום שחיטתן ותימה דא"כ [ו] מאי קשה לימא מתני' דלמא נקצר ביום כשר היינו ביום שלפניו כהקטרת חלבים כג] וי"ל דלענין קצירה לא שייך לחלק בין יום שלפניו ליום שלאחריו כדילפינן בריש פירקין (דף סו.) קצירה וספירה כד]: הא רבי הא רבי אלעזר ברבי שמעון. כשמעתא דמגילה (דף כ) הלכה כפרישית בריש פירקין (דף סו. ד"ה וכו'): הבא אחרת תחתיה. בפ"ק דיומא (דף ז.) מפרש דאפילו למאן דאמר טומאה הותרה היא בציבור מביא אחרת להדיר שירים: בשיטת רבי עקיבא רבו אמרה. מילתיה דר' עקיבא בפרק רבי אליעזר דמילה (שבת דף קל.) ובפסחים בפ' אלו דברים (דף סו:) ולקמן בשתי הלחם (דף צו.) ולא סבר לה כוותיה לגמרי אלא בההיא דכל מלאכה שאפשר כו' דפליג ר' אליעזר ולא סבר ליה כוותיה דשמעתין הוא אבל בההיא דמה חריש רשות סבר לה כרבי ישמעאל ולא כרבי עקיבא דשוק קרא לחריש של ערב שביעית: אמאי דחי שבת נקצריה מערב שבת. ואע"ג דלכתחלה מצותו בלילה כיון דדיעבד כשר לא הוי דומיא דתמיד דכתיב ביה במועדו לומר דדחי שבת ומסתברא דדומיא דתמיד בעינן: שנאמר

רבינו גרשום

ר' מאיר סבר לה כר' עקיבא בחדא במכמר לקליות ופליג עליה בחדא במכמר לאורז. מכמר היינו כעין מכמר שאין קוצר ביחד אלא מקומות מקומות: קוצרין מפני הנטיעות. תבואות שגדלה בין נטיעות (חרש) של אילן קודם לעומר מפני שמכחישין הנטיעות היינו הואת דקוצר בית השלחין: ומפני בית האבל. אם אין להם מקום לישב לאנשים הבאים לבית האבל אלא בשדה קוצר אותה והיינו לדבר מצוה וכן מפני בית המדרש: כריכות. שעורין קשורין: צבתים. מקובצין בלא קשירה: לא טרחינן. לעשות כריכות לפני העומר משום שינוי: מה ת"ל שתי פעמים תקריב להביא מן הקמה. דכתיב מחול תרמש בקמה: תקריב כל שהוא. או קמה או עמרין: תקריב מ"מ שיכול למרחוק. מן מקום רחוק דהוי יבש עד דאתי לעזרה. מן מקום קרוב דהוי לח: מה דיום בלילה לא הכל היום כשר (לקטר) [להבאות] העומר כדאמרי' הוא כיצד קצירה וספירה בלילה והבאות ביום בלילה לא דכתיב ביום צותו ואם יש אחרת שנקצר בלילה שיכול להביא ממנה העומר יביא: שכל עומר שנקצר שלא במצותו פסול. כלו' מוטב שיביא בטומאה משיקצור אחר ביום: הו' מכשיר אפי' ביום: כל מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש כגון הרכבתו והבאתו דרך לחצרים אבל מלאכה שאי אפשר כגון שחיטה דוחה קרבנו דוחה שבת: וסבר לה ר' אלעזר בר' ישמעאל דאמר קצירת העומר מצוה. במשנת מה חריש רשות. דלא מצינו חרישה של מצוה: אף בקציר דרשות תשבות יצא קצירת העומר שהוא מצוה ודוחה שבת: הו' אמר מכשיר דמשמע דלא דחי שבת הוא תלמיד דר' שמעון הוא דסבר לה כר' ישמעאל וכר' עקיבא דדחי שבת הוי שלא במצותו כשר והכי הוי שבת: והוא לא דחיה תלמידי. דתניא א"ר וכו': אלונטית שלה: מחצר לגג ומגג לקרפף דרך גגות כדאמר כל גגות העיר רשות אחת הן לכלים ששבתו בתוכו: והואי תלמידיה הוה וסבר לה דדחי שבת ואמר מכשיר: סבר לה כאידך דר' שמעון דבית: ולא היה ממתין להן עד שתחשך. שלא ידחו שבת אלא מקטירין בשבת והוא נמי אע"ג דשלא במצותו כשר ביום כיון דמצותו בלילה אמרינן חביבה מצוה בשעתה ודחיא שבת:

עין משפט נר מצוה

פא א מיי' פ"ז מהל' תמידין ומוספין הל' ו:

[ועי' תוס' שם ד"ה קצירכם]

עיין לעיל מנחות ד' סא.

פב ב ג מיי' פ"ד מהל' מעה"ק הלכה ו:

פג ד מיי' פ"ב מהל' מילה הל' ו ופוסקים א"ח סימן שלא סעיף ו וטוש"ע י"ד סימן רסו סעי' ב:

פד ה מיי' פ"ג מהל' עירובין הלכה יט טוש"ע א"ח סימן שסב סעיף א:

פה ו מיי' פ"ד מהל' מעה"ק הלכה ג:

מגילה כ

נ"ל שמצותו ביום ל"ק

יומא ו. [תוספתא פ"א פ"ה]

יבמות יד. שבת קל. לקמן צו. פסחים סו:

שביעית פ"א מ"ד מכות ח: מ"ק ג: ר"ה ט.

תוספתא דעירובין פ"ח שבת קמח: עירובין צא.

שיטה מקובצת

א] קציר מצוה ולא יעשה אותן : ב] [אלא] מניחן צבתים: ג] תיבות ת"ל תקריב נמחק : ד] ואם נקצר: ה] שמצותו ביום תיבות כל היום נמחק : ו] ונטמאת ביחד : ז] מה חריש רשות. בגליון שלא מצינו חרישה של מצוה . ותנפ"ח : ח] עליה בחדא : ט] דלעיל במתני' : י] תקריב את : יא] שמצותו ביום : יב] כגון מליקה ולולב *) : יג] פרש לשנשחטה : יד] במדבר אומרים לו הבא אחרת : טו] ביום תמיד ומוסף רשותק : טז] שלא : יז] והלכך מצות קצירתה : יח] שמעון רבו של אביו : יט] סבירא ליה : יט] ליה מר"ש : כ] שתחשך ולא דחינן : כא] דאמר כל מלאכה שאפשר : כב] חלבים דמצותן משתחשך דכשרים אף ביום מבלילה תרא : כג] חלבים וי"ל דהוא בהא תליא דאי איתנא דיום שלאחריו פסול משום דבעי קצירה סמוך לספירה א"כ אף שלפניו נמי לא הוי סמוך לספירה ופסל . תר"ח : כד] וספירה בלילה תמיד :

*) אולי צ"ל כגון מליקה וקבלה והזיות דכתיב וכו'.

הגהות צ"ק [א] צ"ל [illegible]

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה מה דיום וכו' פסולה כו' [illegible] בפרק יוצא דופן מסתם·

ויקרא ב:יד
ואם תקריב
מנחת ביכורים
לה' אביב קלוי
באש גרש כרמל
תקריב את
מנחת ביכוריך

נושא/מבנה
▲
"לפי"
מקורות
בדינן קצירת
העומר בא"י
שאינן יוצאין
בצורת זכותי
מן כשר

נושא
"ישוב סתירה
בין משנתנו שקציות בזמן
ביום (אע"פ שאינה בזמנה) כשר
ומשאי שבו
קתני דפסול :
הא דקתני כשר = רבי
והא דפסול = ראב"ש

נושא/מבנה
"קשיות ר"ל/ר' ישמעאל
שיטות רבותי
הוא שיטה
מן שיטות
ר"ע ור' ישמעאל

נושא
דיון בשיטת רבי
* משנתנו דקתני נקצר ביום כשר
היינו כרבי והא קתני נמי דוחה
את השבת והא זהו רבי עקיבא
דבו שאבעו
ושיטתו מ"ש
אינו דוחה
את השבת
ואם זהו רבי עומר
שנקצר שלא כמצותו
כשר, אם יקצרו היום
מערב שבת
אע"פ שאינו
בזמנו, אם כשר
אז למה צריך
דוחה שבת

נושא
חביבה
מצוה
בשעתה
(ודוחה שבת)